

# Analiza potencjału współpracy transgranicznej dla obszaru polskiej części pogranicza Polski i Republiki Czeskiej, pod kątem możliwości utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej

Infrastruktura  
drogowa



Źródło: [umwd.dolnyslask.pl](http://umwd.dolnyslask.pl)



Źródło: [turystyka.dolnyslask.pl](http://turystyka.dolnyslask.pl)

Turystyka

Infrastruktura  
kolejowa



Źródło: [um.walbrzych.pl](http://um.walbrzych.pl)



Źródło: [turystyka.dolnyslask.pl](http://turystyka.dolnyslask.pl)

Rozwój miast

# EUROPEJSKIE UGRUPOWANIE WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ

Dotychczas powstało  
28\* EUWT.

Polska i Czechy nie  
biorą udziału w  
żadnym EUWT.

Celem EUWT jest  
ułatwienie  
i upowszechnianie  
współpracy terytorialnej  
między jego członkami,  
wyłącznie w celu  
wzmocnienia spójności  
ekonomicznej i społecznej.

Zostało wprowadzone  
rozporządzeniem (WE)  
nr 1082/2006  
Parlamentu  
Europejskiego i Rady  
z dnia 5 lipca 2006 r.

To instrument prawny  
umożliwiający władzom  
regionalnym i lokalnym  
z różnych państw  
członkowskich tworzenie  
grup współpracy  
posiadających osobowość  
prawną.

## EUWT

Współpraca  
terytorialna czyli  
transgraniczna,  
transnarodowa lub  
międzyregionalna

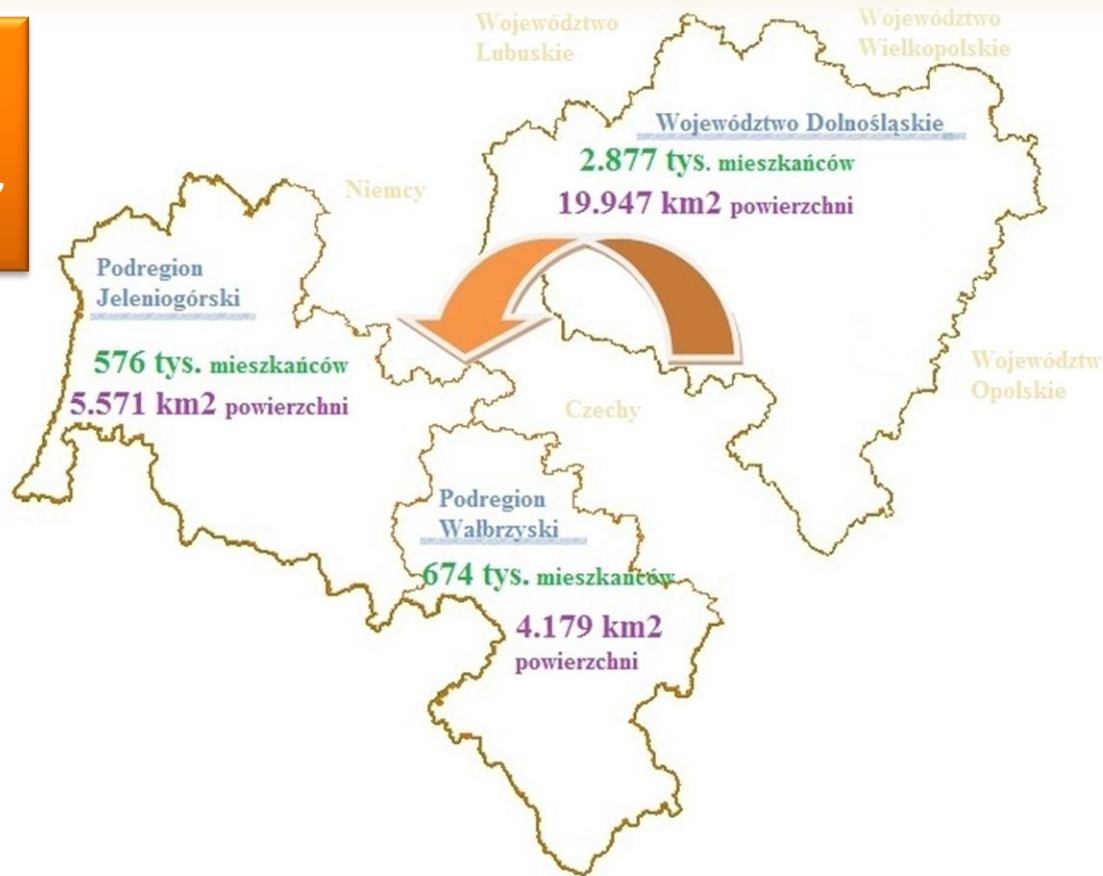
\* Zgodnie z wykazem EUWT na stronie  
internetowej Komitetu Regionów  
[www.portal.cor.europa.eu](http://www.portal.cor.europa.eu)

# PODREGIONY: JELENIOGÓRSKI I WAŁBRZYSKI NA TLE WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

43% ludności województwa dolnośląskiego zamieszkuje łącznie podregiony jeleniogórski i wałbrzyski, co stanowi 49% jego powierzchni.

Gęstość zaludnienia województwa (144 os/km<sup>2</sup>) jest wyższa niż w kraju (122 os/km<sup>2</sup>) oraz Unii Europejskiej (117 os./km<sup>2</sup>).

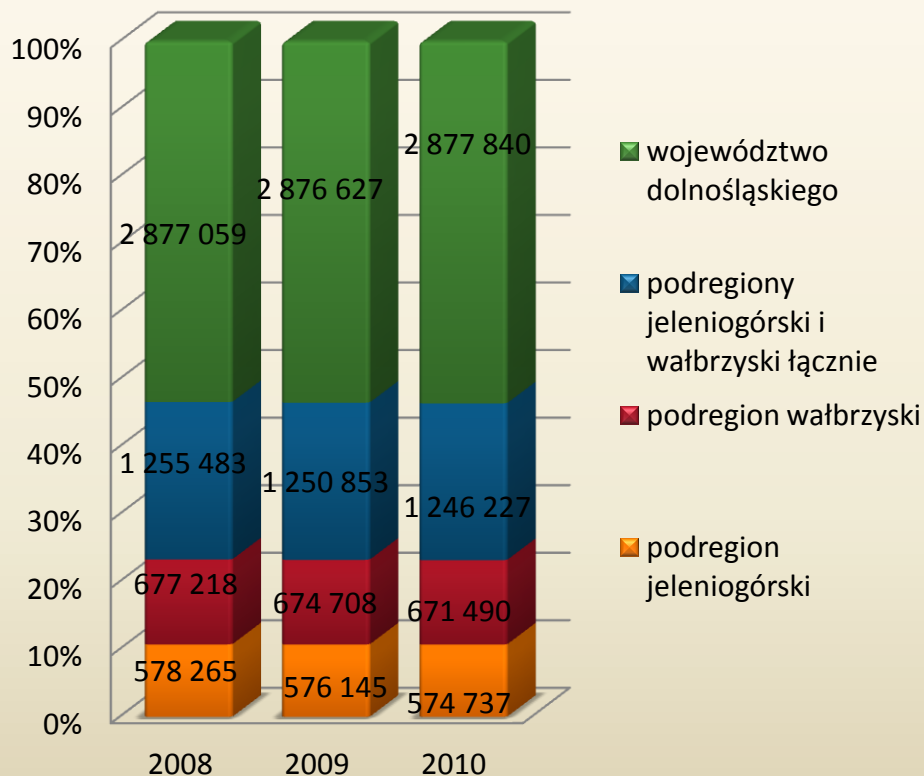
W podregionie wałbrzyskim gęstość zaludnienia jest znacznie wyższa niż średnia województwa (161 osób/km<sup>2</sup>).



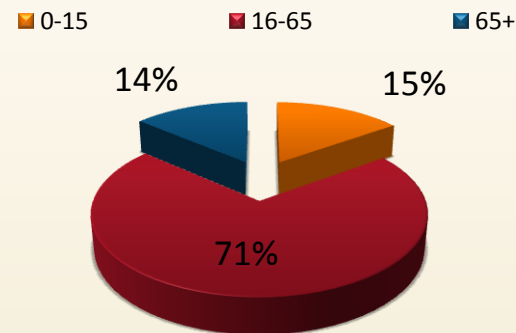


# ZASOBY LUDZKIE

Liczba ludności w latach 2008-2010



Struktura wieku ludności\*



\* Średni udział liczony dla wszystkich wariantów terytorialnych

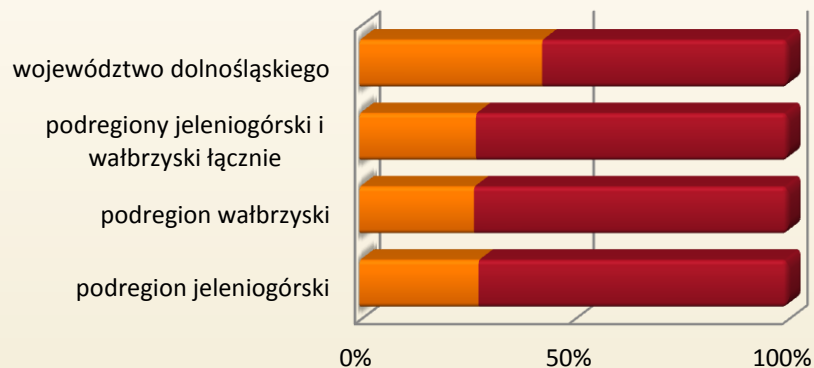
Poziom wykształcenia ludności w województwie dolnośląskim



# ZASOBY LUDZKIE – AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

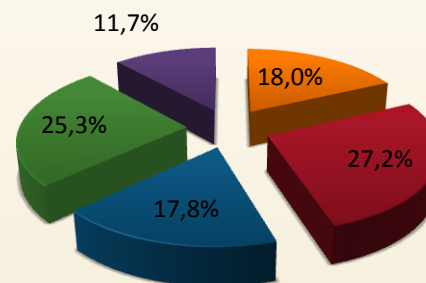
## Aktywność zawodowa populacji w 2010 roku

■ Aktywni ekonomicznie   
 ■ Nieaktywni ekonomicznie



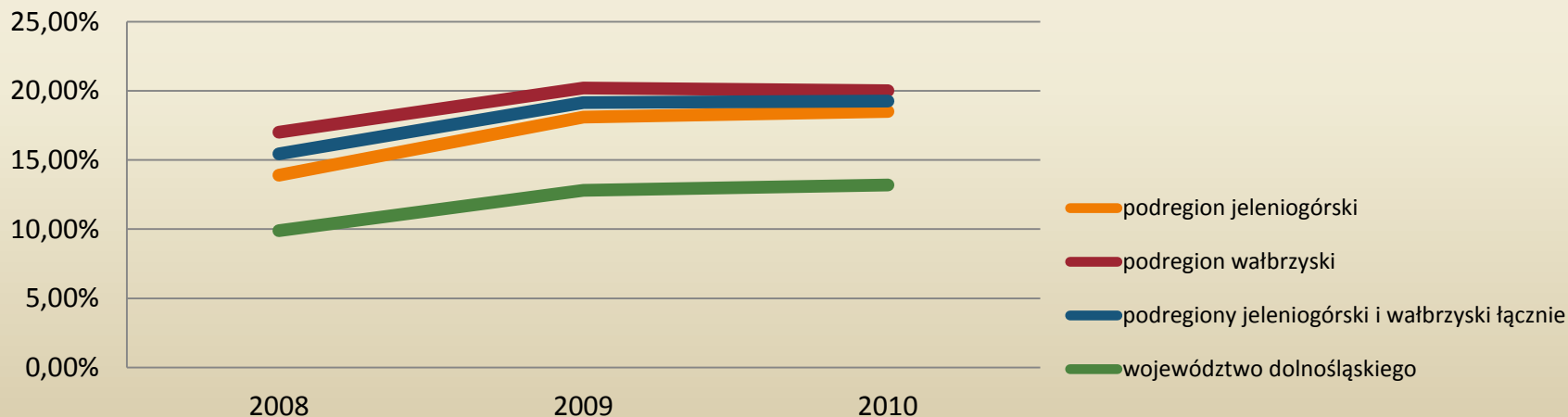
## Ogólny poziom bezrobocia wg wykształcenia (w %)\*

■ 15 - 24 lat   
 ■ 25 - 34 lat   
 ■ 35 - 44 lat   
 ■ 45 - 54 lat   
 ■ powyżej 55 lat



\* Średni udział liczony dla wszystkich wariantów terytorialnych

## Zarejestrowana stopa bezrobocia w latach 2008-2010 (w %)



# EKONOMIA

	Podregion jeleniogórski	Podregion wałbrzyski	łącznie podregiony jeleniogórski i wałbrzyski	Województwo dolnośląskie
Produkt krajowy brutto (PKB) w mln zł	16 193,00	18 414,00	34 607,00	110 448,00
w mln PPS (jednostka siły nabywczej)	6 555,00	7 455,00	14 010,00	44 711,00
Produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca w mln zł	28 046,00	27 243,00	27 644,50	38 395,00
w mln PPS (jednostka siły nabywczej)	11 377,34	11 049,22	11 200,36	15 542,86
PL śr = 100	79,7%	77,4%	78,6%	109,0%

- W podregionach jeleniogórskim i wałbrzyskim wytwarzane jest ok. 1/3 wartości PKB województwa dolnośląskiego.
- W 2010 roku liczba przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim wynosiła 331 247, a w podregionach funkcjonowało 40 % z nich.
- Pod względem rodzaju prowadzonej działalności, najwięcej funkcjonuje firm z branż: handel i naprawa pojazdów samochodowych i motorowych (27% z ogółu prowadzonych firm), budownictwo (11%), obsługa rynku nieruchomości (13%).

(\*dane uśrednione, we wszystkich wariantach terytorialnych udział branż w ogółem, oscyluje się na zbliżonym poziomie)



W latach 2008-2010 zdecydowana większość bazy noclegowej funkcjonowała na terenie podregionów jeleniogórskiego i wałbrzyskiego łącznie, tj. 77,7 % obiektów województwa dolnośląskiego.



Liczba odwiedzających podregiony w latach 2008-2010 stanowiła ponad połowę łącznej liczby turystów Dolnego Śląska, a ponad jedną trzecią zwiedzających z zagranicy. Prawie, co szósty w podregionie jeleniogórskim, a co czwarty w wałbrzyskim, turysta z zagranicy pochodził z Niemiec.

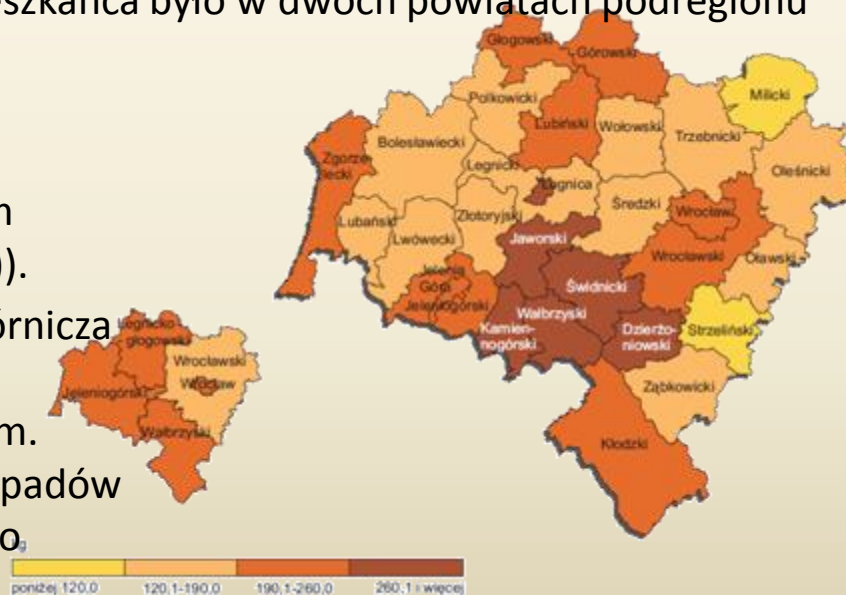


Dolny Śląsk charakteryzuje się dużą ilością atrakcji przyrodniczych (duża ilość rezerwatów, terenów chronionych i lasów), a także na jego terytorium zlokalizowane są dwa parki narodowe (w Polsce jest ich 23), tj. Karkonoski Park Narodowy (podregion jeleniogórski) oraz Park Narodowy Gór Stołowych (podregion wałbrzyski).

## TURYSTYKA I OCHRONA ŚRODOWISKA

# INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

- W 2010 roku przyłącza do sieci kanalizacyjnej posiadał średnio, co siódmy dom zlokalizowany na Dolnym Śląsku, natomiast do sieci wodociągowej był przyłączony co dziewiąty.
- Oba podregiony wałbrzyski i jeleniogórski, charakteryzują się słabiej rozwiniętym systemem sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, niż wynosi średnia w województwie.
- Najwięcej śmieci gromadzonych przez 1 mieszkańca było w dwóch powiatach podregionu jeleniogórskiego (jaworskim (328, 9 kg/os.) i kamiennogórskim (318, 9 kg/os.)) oraz trzech podregionu wałbrzyskiego (dzierżoniowskim 268, 0 kg/os.), świdnickim (268, 6 kg/os.) i wałbrzyskim (260, 9 kg/os.)).
- Dominujący przemysł (szczególnie branża górnicza i wydobywcza w podregionie wałbrzyskim) jest także sporym obciążeniem ekologicznym.
- W 2010 roku na 1000 ton wytworzonych odpadów przez firmy dolnośląskie, 767 ton pochodziło z danego typu działalności.



Źródło: Urząd Statystyczny we Wrocławiu, *Infrastruktura komunalna w województwie dolnośląskim w latach 2006 – 2009, Informacje i opracowania statystyczne*, Wrocław 2010.



# TRANSPORT

- W województwie dolnośląskim, w 2010 roku było 23 468 km dróg i autostrad.
- W porównaniu do 2008 roku, długość ich zwiększyła się o 4, 2 % (tj. 984 km).
- Na 1000 osób mieszkających w podregionie jeleniogórskim 422 posiadały auto, w wałbrzyskim o 12 więcej, (a w województwie o 455 osób).
- Co ósmy pojazd silnikowy był samochodem osobowym.



Źródło: [turystyka.dolnyslask.pl](http://turystyka.dolnyslask.pl)



Źródło: [umwd.dolnyslask.pl](http://umwd.dolnyslask.pl)

## SŁUŻBY PUBLICZNE

- W 2010 roku skonsolidowane dochody jst województwa dolnośląskiego wyniosły 11 769, 3 mln zł, i były niższe o 8, 9% od wydatków, jakie zostały poniesione na realizację zadań.
- Budżety gmin i powiatów należących do obszaru podregionu jeleniogórskiego i wałbrzyskiego łącznie, stanowiły 36 % wykonania budżetów województwa.
- We wszystkich badanych obszarach rok budżetowy został zamknięty deficytem.
- Najwyższe koszty stanowiły zadania związane z edukacją oraz z pomocą społeczną.



Źródło: [umwd.dolnyslask.pl](http://umwd.dolnyslask.pl)

# GŁÓWNI INTERESARIUSZE EUWT

Do gmin i powiatów należą wszelkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym (niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów) będą więc one głównymi interesariuszami zainteresowanymi współpracą transgraniczną w ramach EUWT.

Należy sobie uświadomić, że interesariusze nie są stali, mogą zmieniać i modyfikować swoje stanowiska i interesy, dlatego też lista interesariuszy jest listą otwartą.



# ABSORPCJA ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W RAMACH POWT RCZ-RP 2007-2013

Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska-Rzeczpospolita Polska 2007-2013 jako główny cel stawia współpracę transgraniczną i rozwój czesko - polskiego pogranicza.

Lp.	Wariant terytorialny	Wartość dofinansowania*
1	Podregion wałbrzyski	18 504 736,67
2	podregion jeleniogórski	17 315 745,81
3	Podregion wałbrzyski i jeleniogórski łącznie	35 820 482,48
4	województwo dolnośląskie**	46 031 152,16

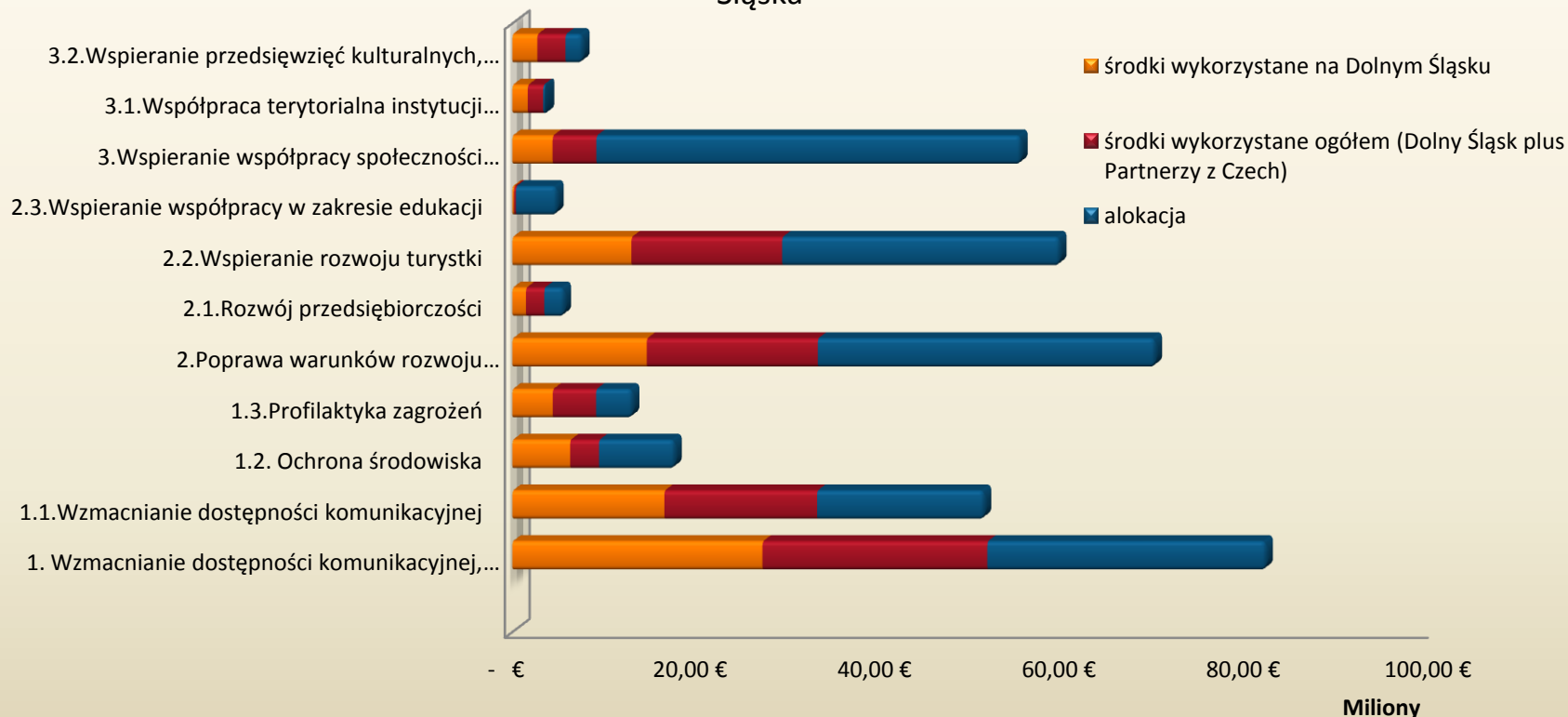
\* Suma dofinansowań dla partnerów tylko z Dolnego Śląska dla poszczególnych wariantów terytorialnych.

\*\* Suma dofinansowań z podregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego łącznie oraz Wrocławia.



# ABSORPCJA ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W RAMACH POWT RCZ-RP 2007-2013

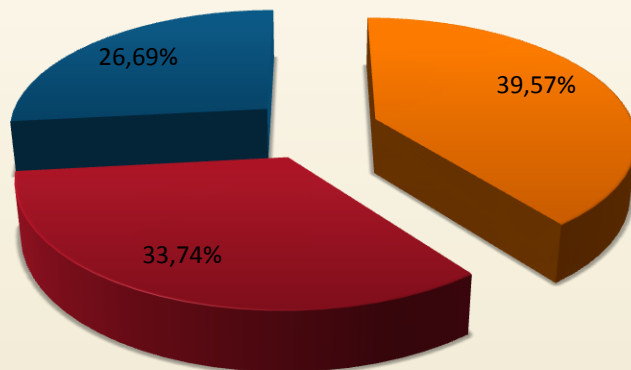
Wykorzystanie środków z podziałem na poszczególne dziedziny wsparcia przez Partnerów z Dolnego Śląska



# ABSORPCJA ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W RAMACH POWT RCZ-RP 2007-2013

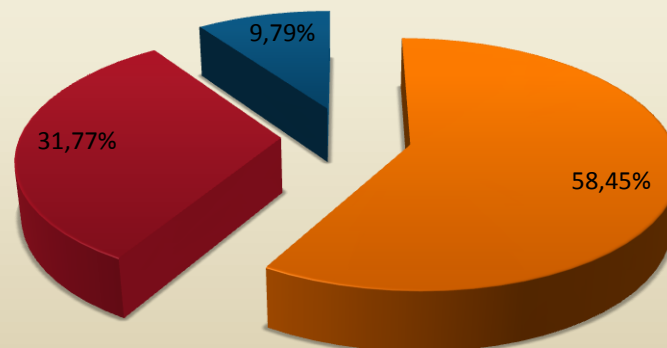
## Alokacja środków na poszczególne obszary Priorytetowe

- 1. Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej, ochrona środowiska, profilaktyka zagrożeń
- 2. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki
- 3. Wspieranie współpracy społeczności lokalnych



## Wykorzystanie środków w woj. dolnośląskim na poszczególne obszary priorytetowe

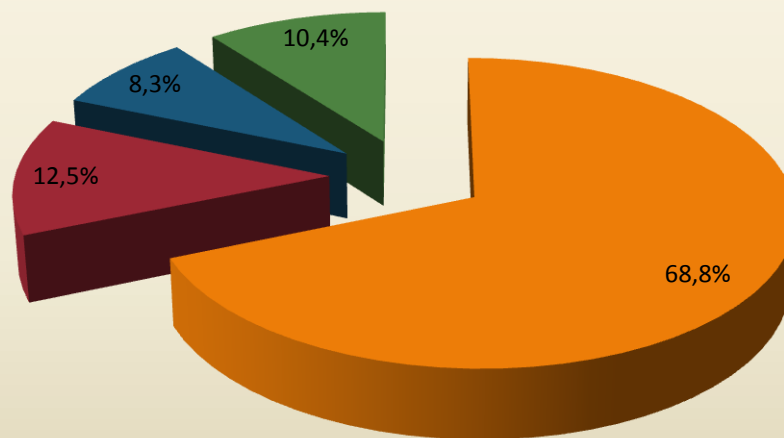
- 1. Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej, ochrona środowiska, profilaktyka zagrożeń
- 2. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości i turystyki
- 3. Wspieranie współpracy społeczności lokalnych



# ABSORPCJA ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W RAMACH POWT RCZ-RP 2007-2013

Dolny Śląsk był partnerem wiodącym  
w 48 projektach POWT RCZ-RP 2007-  
2013 na 106 dofinansowanych  
inwestycji.

Udział % ilości partnerów w projektach, w których Dolny  
Śląsk był Partnerem Wiodącym



■ 2 partnerów ■ 3 partnerów ■ 4 partnerów ■ 5 i więcej partnerów

# ABSORPCJA ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W RAMACH POWT RCZ-RP 2007-2013

Projekty realizowane przez Partnerów Wiodących z Dolnego Śląska w podziale na poszczególne dziedziny wsparcia.

Dziedzina wsparcia	Liczba Partnerów			
	2	3	4	5 i więcej
1.1. Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej	2	0	0	0
1.2. Ochrona środowiska	7	0	0	0
1.3. Profilaktyka zagrożeń	2	1	2	2
2.1. Rozwój przedsiębiorczości	2	0	0	0
2.2. Wspieranie rozwoju turystyki	9	2	2	2
3.1. Współpraca terytorialna instytucji świadczących usługi publiczne	2	0	0	1
3.2. Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, rekreacyjno - edukacyjnych oraz inicjatyw społecznych	7	2	1	1



# ABSORPCJA ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W RAMACH POWT RCZ-RP 2007-2013

- Największa liczba projektów realizowana była w powiecie kłodzkim, jeleniogórskim, mieście Jelenia Góra oraz we Wrocławiu.
- Zdecydowana większość beneficjentów środków UE to samorządy, co jest wynikiem m.in. ich rozległych kompetencji (również w zakresie dróg).
- Realizacja projektów z POWT RCz-RP jest kolejnym ważnym krokiem sprzyjającym pogłębieniu współpracy pomiędzy partnerami z Czech i Polski. Na 106 projektów 48 było realizowanych przez partnerów wiodących z Dolnego Śląska. Wśród nich największą ilość stanowiły partnerstwa bilateralne, realizowano również projekty z 3, 4 oraz 5 i więcej partnerami.

# POTRZEBY W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY W OPARCIU O WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

- Do największych zalet analizowanego obszaru należą atrakcyjna lokalizacja oraz potencjał turystyczny. Jest to zgodne z wizją tego obszaru opisaną w aktualizowanej *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020r.*, która opiera rozwój gospodarczy na 3 filarach: przemyśle, usługach i turystyce.
- W opinii respondentów rozwój turystyki wraz z poprawą infrastruktury komunikacyjnej jest szansą dla rozwoju gospodarki tego obszaru. Turystyka jest branżą interdyscyplinarną i w związku z tym stymuluje rozwój wielu branż, szczególnie związanych z usługami.

# POTRZEBY W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY W OPARCIU O WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

- Do głównych problemów negatywnie wpływających na obszar pogranicza należą: niedoinwestowana infrastruktura komunikacyjna (drogowa i kolejowa). Pomimo wydatkowania dużych środków finansowych m.in. z UE czy samorządowych, potrzeby w tej materii są ogromne.
- Kolejnym negatywnym czynnikiem jest wysoka stopa bezrobocia przyczyniająca się do zubożenia społeczeństwa i marginalizacji niektórych powiatów.

# POTRZEBY W ZAKRESIE WSPÓŁPRACY W OPARCIU O WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

- Obszarami strategicznymi mającymi wpływ na rozwój obszaru pogranicza są: rozwój gospodarczy, konkurencyjność i wzrost, transport i komunikacja a także turystyka.
- Wśród dziedzin współpracy możliwych w ramach EUWT respondenci wskazali, jako najważniejsze: turystykę, transport i komunikację oraz kształcenie i szkolenie.
- Proponowane priorytetowe pola współpracy w ramach EUWT generalnie są zbieżne z deklarowanymi wcześniej priorytetowymi obszarami.



# OBSZARY STRATEGICZNE WSPÓŁPRACY EUWT

Zdiagnozowane główne obszary współpracy zostały w oparciu o przeprowadzone analizy:

- danych statystycznych,
- desk reasarch strategicznych dokumentów Województwa Dolnośląskiego,
- wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród instytucji zaangażowanych i mających doświadczenie w działaniach transgranicznych na polsko-czeskim pograniczu,
- SWOT badanego obszaru w ujęciu jedenastu celów tematycznych polityki spójności na lata 2014-2020.

# OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT – TURYSTYKA

## 1. Dziedzina współpracy:

### **Wspólny obszar turystyczny**

#### *Przykładowe propozycje projektów:*

- Stworzenie konkurencyjnej w świetle Europy jednolitej marki turystycznej pogranicza polsko-czeskiego - wspólny produkt turystyczny, wspólne kampanie promocyjne,
- Tworzenie nowych i modernizacja istniejących szlaków turystyki aktywnej, na pograniczu polsko-czeskim,
- Interregionalny pasażerski bilet multimodalny,
- Polsko-czeskie studium zagospodarowania turystycznego pogranicza.

# **OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT – TURYSTYKA**

## 2. Dziedzina współpracy:

### **Ochrona dziedzictwa kulturowego**

*Przykładowe propozycje projektów:*

- Projekty związane z konserwacją, renowacją, rewaloryzacją, zachowaniem oraz zabezpieczeniem przed zagrożeniami obiektów zabytkowych,
- Projekty związane z zagospodarowaniem oraz oznakowaniem (*w tym w języku obcym*) atrakcji turystycznych.

# OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT - ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT ORAZ USUWANIE WĄSKICH GARDEŁ W KLUCZOWYCH INFRASTRUKTURACH SIECIOWYCH

## 1. Dziedzina współpracy:

### Transport drogowy

#### *Przykładowe propozycje projektów:*

- Poprawa dostępności węzłów drugo i trzeciorzędnych z siecią TEN-T (na pograniczu polsko – czeskim),
- Poprawa dostępności ośrodków mających wpływ na budowanie wspólnych polsko – czeskich produktów turystycznych,
- Poprawa dostępności ośrodków mających na celu zapewnienie spójności gospodarczej pogranicza polsko – czeskiego.



# OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT - ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT ORAZ USUWANIE WĄSKICH GARDEŁ W KLUCZOWYCH INFRASTRUKTURACH SIECIOWYCH

## 2. Dziedzina współpracy:

### Transport kolejowy

#### *Przykładowe propozycje projektów:*

- Zapewnienie interoperacyjnego systemu kolejowego (interoperacyjny tabor i infrastruktura zapewniająca płynne poruszanie się pomiędzy granicami państwowymi),
- Modernizacja oraz odtwarzanie połączeń kolejowych (transgranicznych).

## OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT - ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT ORAZ USUWANIE WĄSKICH GARDEŁ W KLUCZOWYCH INFRASTRUKTURACH SIECIOWYCH

### 3. Dziedzina współpracy:

#### **Przyjazny dla środowiska niskoemisyjny system transportu miejskiego**

*Przykładowe propozycje projektów:*

- Zakup niskoemisyjnego taboru autobusowego,
- Promowanie mobilności miejskiej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- Tworzenie zintegrowanych systemów transportu publicznego w obszarze pogranicza.

# **OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT – OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH**

## 1. Dziedzina współpracy:

### **Gospodarka odpadami**

*Przykładowe propozycje projektów:*

- Wspólny, zintegrowany plan gospodarowania odpadami,
- Systemy odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych pogranicza polsko-czeskiego,
- Rekultywacja terenów przemysłowych,
- Przedsięwzięcia za zakresu współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej w celu wymiany dobrych praktyk i doświadczeń.

# OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT – OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

## 2. Dziedzina współpracy:

### Poprawa jakości powietrza

*Przykładowe propozycje projektów:*

- Opracowanie wspólnych strategii emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- Zapobieganie i redukcja zanieczyszczeń przedostających się do powietrza.

## OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT – OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH

### 3. Dziedzina współpracy:

#### Ochrona bioróżnorodności i edukacja ekologiczna

*Przykładowe propozycje projektów:*

- Ochrona wspólnych ekosystemów, wspólne plany ochrony dla obszarów wchodzących w skład systemu krajowego i systemu Natura 2000,
- Współpraca w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych Karkonoszy,
- Wspólne transgraniczne działania proedukacyjne.



# **OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT – INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZWALCZANIE UBÓSTWA**

## 1. Dziedzina współpracy:

### **Walka z ubóstwem**

*Przykładowe propozycje projektów:*

- Zwiększenie dostępu do podstawowych usług oraz ochrony socjalnej,
- Wsparcie rewitalizacji fizycznej i gospodarczej ubogich społeczności,
- Poprawa dostępu do technologii informacyjno-komunikacyjnych, usług.

# **OBSZAR STRATEGICZNEJ WSPÓŁPRACY EUWT – INTEGRACJA SPOŁECZNA I ZWALCZANIE UBÓSTWA**

## 2. Dziedzina współpracy:

### **Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji**

#### *Przykładowe propozycje projektów:*

- Wspieranie włączenia społecznego i walka z dyskryminacją, w szczególności mniejszości, osób niepełnosprawnych, bezdomnych, a także poprawa niezależności ekonomicznej i równego traktowania kobiet,
- Promowanie przedsiębiorczości społecznej,
- Poprawa dostępu do miejsc pracy, zabezpieczenia społecznego, podstawowych usług (opieka zdrowotna, budownictwo mieszkaniowe itd.) oraz do edukacji.

**DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ**